

Spectacolul pus în scenă de Izo Schapira are meritul de a fi adus întreg colectivul de actori la o aceeași vibrație, la o totală dăruire. Au fost evitate supralicitările în expresivitatea dramatică, s-a realizat un bine-venit echilibru între elementele tragice și cele grotesci. Efuziunile lirice, ieșirile temperamentale au fost exprimate cu mijloace simple, pline de discreție, cu patos reținut. Cîntecele, inspirat compuse de Haim Schwartzmann în maniera tînguirilor, a vechilor plîngeri; scenele dansate, cu ușoare exagerări caricaturale în costum și joc (o voită tentă de grotesc), au imprimat reprezentăției atmosfera specifică unui bilci straniu și trist; un șuvoi tumultuos de umbre, cuprînse de o bizară frenezie. Momentele izbutite, numeroase în spectacol, se disting prin densitatea semnificațiilor și a trimiterilor.

În numeroasa tipologie, în general bine definită, a spectacolului s-au distins câteva interpretări: Carol Marcovici, Adrian Lupu, Rachele Heller Schapira, Manno Rippel, Samuel Fischler, Ruth Schneckner Munteanu, Marietta Neumann, Seidy Glück etc. Se cuvine menționată în special Blanche Adelstein Steinberg, care a întruchipat cu tulburător fior tragic chipul învățacelui. Spectacolul se desfășoară în decorul adecvat al lui H. Maxy, prețioasă contribuție în viziunea de ansamblu a montării, prin sugerarea universului particular al pieșei. În programul foarte frumos, cu o bogată și temeinică prezentare a autorului și a operei, secretarul literar al teatrului — Israel Bercovici, tîlmăcitor sensibil în limba română al textului, justifică spectacolul drept o inițiativă menită: „după 40 de ani de la ultima prezentare, să lumineze din nou «Noaptea» lui Peret, împlinind astfel cu întîrziere o obligație a teatrului față de marele scriitor și față de publicul spectator”.

Valeria Ducea

Teatrul din Tg. Mureș STUDIOUL LITERAR ÎN TURNEU

Odată cu turneul secției române (în această stagiune, una din puținele vizite în Capitală ale unor teatre din provincie, care-și găsesc acoperire artistică), studioul literar al secției maghiare a prezentat două spectacole-recital ale unor tineri actori: Illyes Kinga — *Micul prinț* de Antoine de Saint-Exupery; și Nemes Levente — poemul *Doja*, de Székely Ianos.

Inscenarea *Micul prinț* e la antipodul efectului spectaculos; binecunoscutul text este rostit ca atare, fără nici un decupaj savant — o lungă confesiune, istorisirea unui vis poetic, o meditație la care sîntem martori. Regizorul Radu Penciulescu a trasat linia și cadrul, a ales „tonul”, a așezat câteva accente; restul depinde de acțiță — și trebuie spus că această modalitate, aparent simplă, reprezintă în realitate o probă extrem de dificilă pentru talentul și profesionalismul oricărui interpret.

Pe scena goală, avînd drept singur punct de sprijin câteva desene originale ale lui Saint-Exupery, conturate cu stîngăcie copilărească pe mari coli albe, apoi cu ajutorul cîtorva mingi colorate reprezentînd „planetele” escalelor călătoriei cosmice, tînăra acțiță, îmbrăcată în salopetă, interpretează rolul aviatorului căzut în deșert, al micului prinț, al orgolioasei sale roze, cele ale singuraticilor locuitori astrali, apoi al șarpelui, al vulpii... Illyes Kinga nu țintește virtuozitatea tehnică a unor cît mai izbitor deosebite compoziții plastice și vocale; ea diferențiază doar cît e nevoie pentru claritatea și cursivitatea expunerii, păstrînd un fond unitar, o armonie discretă. Pe acest fond se conturează întii un caleidoscop de stări de spirit, care se adună apoi, apăsînd din ce în ce mai greu, ca o armură de plumb, împiedicînd zborul liber al ingenuității, transformînd-o pe nesimțite în cunoaștere, în experiență. Monologul se încarcă astfel de o tensiune neexprimată: e o interpretare care refuză grația superficială, dantelăria gratuită a imagisticii lirice, aspirînd spre înțelesurile cele mai nobile ale poemului filozofic. Poate că tînăra acțiță n-a mers pînă la capătul acestui drum, că unele episoade ale rolului de-a rezolvat întrucitva didactic; dar ea și-a descoperit, urcînd, sensibilitatea, sinceritatea, un fel de fervoare a purității și generozității.

Interpretarea dată de Nemes Levente poemului *Doja* a constituit, la rîndu-i, o responsabilă faptă de artă. Conceput în manieră clasică, tradițională, poemul nu are, aparent, nimic senzațional, spectaculos. Este o expunere în versuri simple, înfiorate de emoție, la ceea ce poetul Székely Janos și-a imaginat că a gîndit *Doja*, în diferite ipostaze ale existenței sale zbuciumate. Un mare monolog interior, o alunecare permanentă de gînduri în jurul ideii de libertate, de putere; un șir de meditații despre destinul omului care se confundă cu destinul poporului său greu încercat de istorie. Eroul își privește și își analizează destinul cu luciditate, se indignează, suferă, se bucură, pe-trece cu prietenii, se îndoiește, speră...

Un merit deosebit al interpretului este că a înțeles exact maniera și stilul propriu poemului și l-a prezentat ca atare, cu mare economie de mijloace, concentrat, sobru, firesc. Acest mod simplu și interiorizat de interpretare a împus spectatorului o imagine

Illyes Kinga în „Micul prinț“

foarte convingătoare a eroului. Tensionat, gradat cu știință, jocul lui Nemes Levente s-a dovedit totuși prea sărac și inexpressiv în final, unde, deși percepută în gând, înfruntarea cu moartea impune situației o vibrație deopotrivă eroică și tragică ieșită din comun; aceasta, actorul n-a reușit să o redea la dimensiunile artistice așteptate.

Recitalul lui Nemes Levente s-a bucurat, în afara unui decor superior și sugestiv (Kölonete Zsolt), de o utilă subliniere a ideilor prin buna folosire a sputurilor de lumină și a intervențiilor muzicale.

Ceea ce n-am înțeles deloc a fost anonimatul absolut al acestei meritorii inițiative: teatrul din Tirgu Mureș s-a mulțumit să-și aducă actorii la București, apoi i-a lăsat într-un fel de pustietate, nu s-a mai interesat de alegerea unei săli corespunzătoare, de reclamă, de fireasca acțiune de popularizare în presă, nici chiar de ora fixată pentru începerea spectacolelor. Au fost reprezentații organizate amatoresc, în care nu s-a manifestat, în primul rând din partea instituției interesate, respectul cuvenit actorului de artă.

I. D.

Teatrul din Bacău UN TURNEU ÎN CAPITALĂ

Iată-ne din nou în situația în care teatrele din țară prind să vină brambura la București (cite două-trei pe seară, cu spectacole la întimplare). Stagiuni la rând presa a luat atitudine împotriva acestui fenomen, cerînd oarecare rînduială, o planificare mai riguroasă, dacă nu o selecție, dar...

Teatrul din Bacău a venit și el în Capitală cu trei spectacole: *Anonimul*, *Carlota*, *Un scurt program de bossanove*. Două din cele trei lucrări — *Anonimul* și *Carlota* —

figurează, încă din stagiunea trecută, pe afișul a două teatre bucureștene și nu cred că au fost oferite publicului într-o asemenea doză încît să se fi epuizat. Deci — dintru început — apărerea pentru colectivul băcăoan riscul ca publicul Capitalei să nu „marșeze” la tentațiile repertoriale ale turneului său. Ceea ce de fapt s-a și întîmplat. Titlul celei de a treia: *Un scurt program de bossanove* nu a apărut, ce-i drept, pînă acum pe nici un afiș bucureștean. Spectacolul băcăoan a fost însă prezentat la Iași în cadrul etapei de selecție pentru Festivalul Național de teatru, din decembrie trecut. Și a fost considerat nereprezentativ. Așa fiind — din capul locului — plana un mare semn de îndoială asupra rostului aducerii lui în București. Dacă Teatrul din Bacău, în ciuda acestor handicapuri (de care sperăm că era conștient), s-a deplasat totuși cu atîta cheltuială morală și mai ales materială (care, judecînd după slaba afluență din sală nu credem să fi fost acoperită), înseamnă că a simțit nevoia, dincolo de riscuri, să-și supună producția artistică la zi unui examen de orientare, dacă nu neapărat unuia de calitate.

Anonimul, de Ion Omescu, în regia lui Ivan Helmer, în colaborare cu autorul, și în decorurile Eleni Pătrășcanu Veachis, este un spectacol lucrat cu grijă, cu atenție și, uneori, chiar cu subtilitate în sublinierea sensurilor. Cu excepția unor momente, nu de cel mai bun gust (aburcarea lui Murad pe cușca în care este închis Petru Cercel) ca și a finalului, scăzut și inexpressiv, se poate spune că reprezentația, în ansamblul ei, este onestă. Numai că acest spectacol poate cu greu constitui un etalon pentru cunoașterea și estimarea efectivă a forțelor artistice din teatru. Protagonistii rolurilor principale, Ion Omescu și Teofil Vilcu, sînt — unul abia venit, celălalt pasager, invitat pe scena băcăoană; nu se știe deci dacă, și în ce măsură, vor mai putea fi chemați să dea și realizărilor viitoare sporul de calitate artistică dat în această (excepțională) împrejurare. Judecăm, așadar, starea de lucruri după contribuția de plan secund adusă în acest spectacol de actorii cu ade-